

Vis van de maand

Barbus jae Boulenger 1903

Martin Byttebier Aquatropica Kortrijk

Algemeen: Orde: CYPRINIFORMES (karperachtigen)

Familie: CYPRINIDAE (karpers)

Onderfamilie: BARBINAE

Voorkomen: Komt voor in Kameroen, Equatoriaal-Guinea, Gabon en beide Congo's. *Barbus jae* werd genoemd naar de vindplaats, de rivier Ja, nabij Bitye (Kameroen). Hij houdt zich meestal op in overschaduwde gebieden.

Grootte: Is een vrij klein visje. Wordt maximaal 3,8 cm (TL) groot.

Geslachtsonderscheid: De mannetjes zijn beduidend kleurrijker dan de wijfjes. De wijfjes zijn iets voller van lichaamsbouw en zijn ook iets groter dan de mannetjes.

Gedrag: Het zijn zeer vrede-lievende, maar nogal schuwe vissen. Door hun schuw gedrag en hun kleine afmetingen zijn ze niet echt geschikt om gehouden te worden in een gezelschapsaquarium bevolkt met grotere en wildere vissen. Omdat ze

in dergelijk gezelschap de strijd om voedsel meestal verliezen, dreigen ze op de duur ten onder te gaan. Vissen die er wel bij passen zijn bv. *Barbus hulstaerti*, *Lepidarchus adonis*, *Ladigesia roloffii*, *Aplocheilichthys*-soorten, verschillende kleinblijvende Zuid-Amerikaanse karperzalmpjes, *Corydoras*- en *Otocinclus*-soorten en kleine cypriniden, zoals *Boraras*-soorten.

In de natuur komen ze meestal voor in groepsverband, maar ze zijn geen echte schoolvissen. Tegenover soortgenoten kan er soms wat wrijving ontstaan. Bij de mannetjes heerst er immers een soort hiërarchie. Zo kan het gebeuren dat een dominant mannetje een zwak mannetje constant pest, indien men ze houdt in een te kleine groep. Het is daarom noodzakelijk deze vissen in voldoende groot aantal te houden: minsten acht, maar liefst meer.

Bakinrichting: Deze vis kan worden gehouden in een goed beplante bak met zacht water. Om ze echter op hun best te zien, is het beter in het aquarium hun biotoop na te bootsen. Als bodem kan men dan een zacht, zanderig substraat gebruiken. Ter decoratie kunnen allerlei soorten wortels en takken dienen, die men zo rangschikt dat er veel schaduwplaatsen ontstaan. Verder kan men nog gedroogde bladeren (eik, beuk of bladeren van de tropische amandelboom (*Terminalia catappa*) aan de bak toevoegen. Als men dan nog filtert over turf zodat het water een geelbruine kleur krijgt (simulatie van zwartwater), dan is het plaatje volledig.

Gezien hun gedrag moet de bak wel voldoende groot zijn om een grote groep *B. jae* te kunnen huisvesten. In een ruim aquarium kunnen de zwakkere mannetjes gemakkelijker aan de aandacht van de sterkere mannetjes ontsnappen. In een te klein aquarium zullen de zwakkere mannetjes zich proberen te verstoppen en zullen ze ook meer het voorwerp zijn van pestgedrag.

Gezien ze in de natuur leven in schaduwrijke gebieden, is het best dat men de bak niet te fel belicht. Als beplanting kan men gebruik maken van planten die slechts een matige belichting vereisen, zoals *Anubias*-soorten, *Microsorium pteropus* (javavaren), *Taxiphyllum barbieri* (javamos, voorheen verkeerdelijk geïntificeerd als *Vesicularia dubyana*). Om het licht nog verder te dempen kan men drijfplanten aan de bak toevoegen.

In de natuur komen ze voor in traagstromende waters: het is dus beter in het aquarium een niet al te sterke filter te gebruiken.

Aan de waterkwaliteit stellen ze wel wat eisen. Het water mag niet al te warm zijn, tussen de 17 -24 °C, de pH mag best aan de zure kant zijn, tussen de 5 en 6,5. Bij hogere waarden zullen ze zich niet echt goed voelen. De hardheid ligt best tussen de 1 en 5 °DH. Verder stellen ze zuiver water op prijs, vaak water verversen is hier dus de boodschap.

Voedsel: In de natuur voeden ze zich waarschijnlijk met insectenlarven en kleine kreeftachtigen. In het aquarium zijn ze het best af met watervlooien, Artemia en dergelijk klein voer. Droogvoer zullen ze ook wel aanvaarden.

Kweken: Volgens enkele topkwekers is *Barbus jae* een seizoensbroeder. Ze kennen twee broedseizoenen, van maart tot juni en van september tot november. Zelfs kweekvissen zouden dit patroon vertonen. Net zoals vele kleine cypriniden is *B. jae* een eierovende vis, die dagelijks een klein aantal eieren aflegt. In een wel beplant en van decoratiestukken voorzien aquarium is het dus goed mogelijk dat er nu en dan jongbroed zijn opwachting maakt.

Wil men gericht kweken dan zijn aparte kweekbakken noodzakelijk. Voor dit doel zijn bakjes van 30 bij 20 bij 20 cm voldoende. Men kan de decoratie simpel houden, een paar kweekmopsen of enkele dotten javamos waar de vissen hun eieren kwijt kunnen, meer is er in feite niet nodig. Natuurlijk moet het water wel van goede kwaliteit zijn, zoals beschreven hierboven.

Indien de condities goed zijn, zullen de kweekkoppels dagelijks 's avonds afleggen. Zoals reeds vermeld zijn het eierrovers, maar in tegenstelling met vele andere *Barbus*-soorten gaan ze blijkbaar niet actief op zoek naar eieren.

Het kweekpaar kan in het kweekbakje blijven totdat de eerste vrijzwemmende babyvisjes hun opwachting maken. Op dat moment kan men beter het kweekpaar verwijderen. Het jongbroed kan men dan microscopisch voer, zoals pantofoeldiertjes (*Paramecium*) geven. Na een week zijn ze al voldoende gegroeid om *Artemia*-naupliën of micro-aaltjes aan te kunnen.

Opmerkingen: *Barbus jae* kent verschillende kleur- en patroonvariaties. Zo vertonen mannelijke exemplaren van *B. jae* van het Nyong-stromingsgebied, dicht bij Sombo (Kameroen) een uniforme bloedrode kleur tijdens de paringsperiodes, terwijl *B. jae* gevonden in hetzelfde stromingsgebied, maar ditmaal verder stroomopwaarts in de omgeving van Awae, die bloedrode kleur enkel vertonen op het achterste deel van het lichaam. En zo zijn er nog talrijke variaties op te noemen.

Bronnen:

- Gartner, Otto. 1988. Kleine Schönheit aus Afrika: *Barbus jae*. in *Aquarium Heute* 4/88:21-24
 Lévêque, C. and J. Daget 1984. Cyprinidae (pp. 217-342). In: Daget et al. 1984. *Cloffa* v. 1.
 Vlaming, J. 1991. Westafrikaanse juwelen 2. *Het Aquarium* 61:16-20